

MILAN RAKOVAC

istrski pisatelj, pesnik in publicist

SREBRENICA, PREIZKUSNI KAMEN NAŠE VESTI

Evropa je spila ciankalij v Vukovarju 1991, v Sarajevu 1992 in v Srebrenici 1995. Goltala ga je, ga pogoltnila in, glej, - ni umrla. In ni zbrala dovolj poguma, da bi se pogledala v zrcalo in si s Katulom priznala: „star si, Katul, kaj čakaš, zakaj ne umreš?“.

Deset let je tega, kar me je Goran Simić, ki ga dotlej nisem poznal, peljal skozi Bosno. Pesnik, ki se je pridružil bosanskemu cvetu mojih najbližjih: Sidranu, Kordiću, Buriću, Uzunoviću, mojima dvema tetama, Bošnjakinji in Hrvatici, nekaj komunistom in nekaj frančiškanom... Vozil me je prek (ex Titove) Romanije, skozi Vlasenico, v Potočarje. Skozi posušeno travo ob zloveščih zidovih nekdanje tovarne se je topo zasvetil zarjaveli pokrovček mesnega zajtrka, napis Gavrilović je razjedlo do nerazpoznavnosti. Spravil sem ga v žep in sedaj ga vsak dan gledam na polici nad računalnikom. Tu in tam ga potipam, pobožam, in vsakič pomislim, ali ga je pred smrtjo v rokah držal Bekto, Taib, Arif, Osmo ali Sejfo. Lažje bi mi bilo, ko bi našel fotografijo s poroke ali prvega šolskega dne... Pločevinasti spominek, banalna tolažba evropske vesti, ki nam jo vztrajno duši „križarski sindrom“. Ko je vest, častno moralno kategorijo, v imenu vseh nas glasno izkazala Florence Hartmann, jo je ravnodušna, odcvetela dama Evropa preslišala in zavrgla.

Mineva tako četrto stoletja, odkar smo Evropejci (beri: bela, krščanska civilizacija), zavestno in brezvestno umaknili pogled, da ne bi videli srhljivega srebreniškega množičnega morišča. Česar ne vidiš in ne slišiš, o tem ne govoriš. Ti ni treba. Nemara se celo ni zgodilo.

Pesnik Goran je v verz strnil vso grozo, ki traja in noče preiti:

„Dolazi proljeće u moj grad. Dolazi proljeće/na štakama/Laste opet prave gnijezda na ruševinama/i opet veselo vijore dječije pelene na štriku/razapetom između dva groblja.“

„Pomlad prihaja v moje mesto. Prihaja pomlad/na berglah/Na ruševinah lastovke spet gnezdijo/in otroške plenice spet veselo plapolajo na vrvi/razpeti med dve pokopališči.“

Srebrenica, moja, naša srebrna mrliška vežica.